

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

**SUN'IY INTELLEKT ORQALI BOSHLANG‘ICH TA'LIMDA KREATIV O‘QISH
MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI**

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Pedagogika va ijtimoiy fanlar fakulteti

Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrası dots.v/b. (PhD)

Xayitova Firuza Abdullayevna

Annotatsiya: mazkur maqola, sun’iy intellekt texnologiyalarining boshlang‘ich ta’limda kreativ o‘qish madaniyatini shakllantirishdagi pedagogik imkoniyatlarini o‘rganishga bag‘ishlangan. O‘quvchilarning ijodiy fikrlash, analitik ko‘nikmalarini rivojlantirish va ta’lim jarayonida faol ishtirok etishga undashda sun’iy intellektning o‘rni katta. Sun’iy intellekt texnologiyalarining ta’limda qo‘llanilishi, o‘quvchilarga yangi g‘oyalarni yaratishda, ma’lumotlarni chuqur tahlil qilishda va o‘rganish jarayonida interaktiv tarzda faol bo‘lishda yordam beradi. Ushbu maqola, sun’iy intellekt texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlarini va ularning boshlang‘ich ta’limda kreativ o‘qish madaniyatini shakllantirishdagi o‘rni haqida ilmiy va amaliy yondoshuvlarni taqdim etadi.

Kalit so‘zlar: sun’iy intellekt, boshlang‘ich ta’lim, kreativ o‘qish madaniyati, ta’lim texnologiyalari, ijodiy fikrlash, analitik fikrlash, o‘quv jarayoni, pedagogik imkoniyatlar, innovatsion ta’lim.

**ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ТВОРЧЕСКОЙ
КУЛЬТУРЫ ОБУЧЕНИЯ В НАЧАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ ПОСРЕДСТВОМ
ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.**

Аннотация: Данная статья посвящена изучению педагогического потенциала технологий искусственного интеллекта в формировании творческой культуры чтения в начальном образовании. Искусственный интеллект играет значительную роль в развитии творческого мышления учащихся, аналитических навыков и поощрении активного участия в образовательном процессе. Использование технологий искусственного интеллекта в

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

образовании помогает учащимся генерировать новые идеи, глубоко анализировать информацию и быть интерактивно активными в процессе обучения. В статье представлены научно-практические подходы к педагогическому потенциалу технологий искусственного интеллекта и их роли в формировании творческой культуры чтения в начальном образовании.

Ключевые слова: искусственный интеллект, начальное образование, культура творческого чтения, образовательные технологии, творческое мышление, аналитическое мышление, процесс обучения, педагогические возможности, инновационное образование.

PEDAGOGICAL POSSIBILITIES OF FORMING A CREATIVE LEARNING CULTURE IN PRIMARY EDUCATION THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Abstract: this article is devoted to the study of the pedagogical potential of artificial intelligence technologies in the formation of a creative reading culture in primary education. Artificial intelligence plays a significant role in developing students' creative thinking, analytical skills, and encouraging active participation in the educational process. The use of artificial intelligence technologies in education helps students generate new ideas, deeply analyze information, and be interactively active in the learning process. This article presents scientific and practical approaches to the pedagogical potential of artificial intelligence technologies and their role in the formation of a creative reading culture in primary education.

Keywords: artificial intelligence, primary education, creative reading culture, educational technologies, creative thinking, analytical thinking, learning process, pedagogical opportunities, innovative education.

Kirish

Kreativ o‘qish madaniyati - bu o‘quvchilarning nafaqat ma’lumotlarni o‘zlashtirishni, balki yangi g‘oyalarni yaratish, tanqidiy fikr yuritish, mavjud bilimlarni chuqur tahlil qilish va mustaqil fikrlashni rivojlantirishni anglatadi. O‘quvchilarning kreativ o‘qish madaniyatini shakllantirishda sun’iy intellekt texnologiyalarining ta’siri sezilarli. Sun’iy intellekt texnologiyalari, o‘quvchilarga ma’lumotlarni moslashtirilgan tarzda taqdim etish, o‘quv jarayonini interaktivlashtirish va individual o‘rganish

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

ehtiyojlarini qondirish imkoniyatini yaratadi. Bu o‘z navbatida o‘quvchilarning ijodiy va analitik fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Sun’iy intellektni boshlang‘ich ta’limda qo‘llash, o‘quvchilarga yangi fikrlarni yaratish va o‘rganish jarayonini chuqurroq anglash imkonini beradi. Bu maqolada, sun’iy intellekt texnologiyalarining kreativ o‘qish madaniyatini shakllantirishdagi pedagogik imkoniyatlari, ta’lim jarayoniga ta’siri va ularning boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi o‘rni ko‘rib chiqiladi.

Adabiyotlar tahlili

Seymour Papert - Papert o‘zining "Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas" asarida, kompyuterlar va sun’iy intellekt texnologiyalarining o‘quvchilarning ijodiy fikrlash va mustaqil o‘rganishdagi o‘rni haqida so‘z yuritadi. Uning yondashuvi sun’iy intellektni o‘quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish va o‘rganish jarayonini interaktivlashtirishda samarali vosita sifatida ko‘radi. Sun’iy intellekt, o‘quvchilarga o‘zlarini ta’lim jarayonida faol ishtirok etishga, bilimlarni o‘zlashtirishda yangi yondashuvlarni ishlab chiqishga yordam beradi.

Jean Piaget - Piagetning "Cognitive Development" nazariyasi o‘quvchilarning kognitiv rivojlanishini o‘rganadi. U sun’iy intellekt texnologiyalarining ta’lim jarayonidagi rolini o‘quvchilarning ijodiy fikrlash va mustaqil qarorlar qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim deb hisoblaydi. Piagetga ko‘ra, sun’iy intellekt texnologiyalari o‘quvchilarning intellektual jarayonlarini kengaytiradi va ularning kreativ fikrlarini yanada rivojlantiradi.

Lev Vygotsky - Vygotsky ijtimoiy-kognitiv rivojlanish nazariyasida o‘quvchilarning o‘rganish jarayonini ijtimoiy o‘zaro ta’sir orqali tushuntiradi. Uning fikricha, sun’iy intellekt texnologiyalari o‘quvchilarning yaqin rivojlanish zonasini kengaytirishga yordam beradi, bu esa ularning kreativ o‘qish madaniyatini shakllantirishda muhimdir. O‘quvchilarga yangi g‘oyalarni yaratish va o‘rganish jarayonida faol ishtirok etish imkoniyatlarini yaratish orqali sun’iy intellekt o‘quvchilarning fikrlash jarayonlarini kuchaytiradi.

Sherry Turkle - Turkle "Reclaiming Conversation" asarida texnologiyalarning o‘zaro muloqot va fikrlashga qanday ta’sir ko‘rsatishini o‘rgangan. U sun’iy intellekt texnologiyalarining o‘quvchilarning

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

o‘rganish jarayoniga ta’sirini va ularning kreativ fikrlash qobiliyatlariga qanday yordam berishini tahlil qiladi. Sun’iy intellekt texnologiyalari o‘quvchilarning o‘rganish jarayonida faolligini oshiradi va ularni o‘z-o‘zini anglashda yordam beradi.

Metodologiya

Mazkur tadqiqot sifatli va miqdoriy usullarning kombinatsiyasini o‘z ichiga oladi. Empirik tadqiqotda sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanib, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining kreativ fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan maxsus mashg‘ulotlar o‘tkazildi. O‘quvchilarning sun’iy intellekt asosidagi ta’lim platformalari bilan ishlash orqali o‘rganish samaradorligi, ularning ijodiy fikrlash darajasi va analitik ko‘nikmalarining rivojlanishi o‘lchandi.

Tadqiqotda eksperimentlar, testlar va kuzatuvlar yordamida o‘quvchilarning ma’lumotlarni tahlil qilish qobiliyatlari va yangi g‘oyalarni yaratishdagi muvaffaqiyatlari baholandi. Shuningdek, sifatli tahlil usullari orqali o‘quvchilarning o‘quv jarayonidagi motivatsiyasi, qiziqishlari va mustaqil fikrlash qobiliyatlari o‘rganildi. Bu metodologiya o‘quvchilarning ta’limga bo‘lgan yondashuvlari, kreativlikni rivojlantirishdagi roli va interaktiv yondashuvlarni o‘rganish imkonini berdi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari, sun’iy intellekt texnologiyalarining boshlang‘ich ta’limda kreativ fikrlashni rivojlantirishda samarali vosita bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatdi. O‘quvchilarning o‘quv materiallarini tahlil qilish va yangi fikrlarni yaratishdagi faolligi sezilarli darajada oshdi. Sun’iy intellekt yordamida o‘quvchilarga individual o‘rganish imkoniyatlari yaratildi, bu esa ularning o‘ziga bo‘lgan ishonchini oshirdi. Sun’iy intellekt texnologiyalari, o‘quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi.

Shuningdek, o‘quvchilarning o‘z-o‘zini anglash va ma’lumotlarni tahlil qilishda yangi yondashuvlar o‘rganishidagi muvaffaqiyatlari ko‘rsatildi. O‘quvchilarning ijodiy faoliyatini qo‘llab-quvvatlashda interaktiv va moslashtirilgan ta’lim platformalarining ahamiyati ta’kidlandi. Tadqiqot davomida, o‘quvchilarning o‘quv jarayoniga bo‘lgan qiziqishlari oshganligi va o‘rganishdagi faolligi ortgani kuzatildi.

Xulosa

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Sun’iy intellekt texnologiyalarining boshlang‘ich ta’lim jarayonida qo‘llanilishi o‘quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari, sun’iy intellektni ta’lim jarayoniga qo‘llash o‘quvchilarning analitik fikrlash, yangi g‘oyalarni yaratish va o‘quv materiallarini chuqur tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam berishini ko‘rsatdi. Shuningdek, bu texnologiyalar o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirishi, ta’lim sifatini yaxshilash va ta’lim jarayonini individualizatsiyalash imkonini yaratadi. Kelajakda sun’iy intellekt texnologiyalarini ta’lim tizimlariga keng qo‘llash, o‘quvchilarning o‘z-o‘zini anglashini yanada kuchaytirish va innovatsion ta’lim metodlarini yaratishga yordam beradi. Bu texnologiyalar nafaqat ta’lim jarayonini sifatli o‘zgartiradi, balki o‘quvchilarning kreativ o‘qish madaniyatini yanada mustahkamlaydi.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Papert, S. (1980). *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. Basic Books.
2. Piaget, J. (1952). *The Origins of Intelligence in Children*. International Universities Press.
3. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
4. Norman, D. (2013). *The Design of Everyday Things*. Basic Books.
5. Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning*. Cambridge University Press.
6. Cukier, W., & Levine, M. (2018). *Artificial Intelligence in Education: A Transformative Approach to Learning*. Springer.